

INGVAR ANDERSSON

* 19.3.1899 † 14.10.1974

CARL INGVAR ANDERSSON föddes den 19 mars 1899 i Norra Sandby, Kristianstads län, som son till folkskolläraren Carl Andersson och hans hustru Ingrid Svensson, studerade vid Lunds universitet med historia som huvudämne, disputerade för filosofie doktorsgrad 1928 och erhöll då docentur, vilken han innehade till 1942.

Ingvar Anderssons mångsidiga begåvning utgör en av förklaringarna till att han kom att bekläda rätt olikartade poster i svenskt kulturliv och att han i sin omfattande vetenskapliga produktion kunde behandla stora uppgifter av helt olika slag.

Han var amanuens vid Landsarkivet i Lund 1921–39, sektionsföreståndare, sedermera föredragschef på Radiotjänst 1939–46, riksarkivarie 1950–65: det var till icke ringa del hans förtjänst, att riksarkivets så länge livligt diskuterade byggnadsfråga äntligen blev löst 1968. Hedersuppdrag och utmärkelser kom honom i rikt mått till del, bl. a., förutom ledamotskap i en rad lärda sällskap inom- och utomlands, styrelseuppdrag i Föreningen Norden 1949–71, Kungl. teatern 1944–50, Konsertföreningen 1954–70, Radionämnden 1952–59, Nordiska museets nämnd 1954–66, Svenska arkivsamfundet 1952–65, Musikhistoriska museets vänner 1953–63. 1950 blev han En av de aderton i Svenska akademien.

Som forskare inriktade sig Ingvar Andersson till en början mest på senmedeltid och 1500-tal i svensk historia. Doktorsavhandlingen »Källstudier till Sveriges historia 1230–1436» kännetecknades av arkivalisk lärdom och gav värdefulla litteraturhistoriska perspektiv. Ett betydelsefullt avsnitt i den upptog han 1958 till förnyad behandling i en bok om Erikskrönikans författare, ingående i Svenska akademiens minnesteckningar, där han tillgodogjorde sig nyare litteratur i ämnet men väsentligen bibehöll den – icke oanfäktade – grundsyn på detsamma, som han givit uttryck åt i sin avhandling. 1935 kom så Ingvar Anderssons andra huvudarbete från tidigare år, monografien över Erik XIV: den bars av förståelse för den olycklige monarken, här övertygande tecknad mot bakgrunden av sin tids renässanskultur. Samma epok möter oss i de »fynd, forskningar och essäer», som han 1943 utgav i sitt arbete »Svenskt och europeiskt 1500-tal». Eminent populärvetenskaplig förmåga utmärkte hans »Sveriges historia», som först, 1941, utkom på danska, kort därefter på svenska 1943 och sedermera översatts till ett flertal främmande språk.

Två svenska landskap kom att under Ingvar Anderssons senare år stå i centrum för hans historiska författarskap. I två digra volymer skildrade han hemprovinsens, Skånes historia, av vilka den första utkom 1947, den andra kort före hans död. Men tid och krafter ägnade han också i stor utsträckning åt att skriva Uddeholms historia: den första delen utkom 1960, en andra förelåg vid hans bortgång så gott som färdig. Till detta ämneskomplex anslöt sig skrifter som utgåvan av Emanuel af Geijerstams levernesbeskrivning 1954 och »Uddeholms herrgård under tre sekler» 1968. Bergs- och brukshistoria låter sig skrivas på flera sätt. För Ingvar Andersson var det härvidlag inte så viktigt att i detaljer och siffror söka följa de ekonomiska konjunkturernas svängningar som att åskådligt teckna kultur och människoöden i miljöer, som hör till de mest fängslande i svensk historia.

Ingvar Andersson hade arkivmannens sinne för sådana aktstycken, som av ålder ansetts bilda grundvalen för all vederhäftig historisk forskning, men hade därutöver fin känsla för andra vittnesbörd om det förflutna, för vad skönlitteraturen kunde ge och även – och inte minst – musiken: hans musikalitet kom musikhistorisk forskning till godo i och med den monografi över den i vårt århundrade återupptäckte Franz Berwald, som utkom i Svenska Akademiens Minnesteckningar 1970.

Den kulturinsats Ingvar Andersson gjorde hade en bredd, som man

tyckte sig återfinna i hans till synes orubbligt trygga gestalt såväl som i sinnelagets vänliga generositet. Han var en oavlåtligt sökande människa med den aktning för andras gärning och den tillitsfulla ödmjukhet ifråga om den egna, som utmärker en verkligt betydande historiker och kulturpersonlighet.

Ingvar Andersson blev medlem av Sancte Örjens Gille 1949 och tillhörde vid sin bortgång dess sjunde länk. Han höll följande föredrag i Gillet: »Ur Uddeholms historia» den 15 februari 1950, »Rysk syn på svensk historia» den 22 januari 1953 och »Hur en brukshistoria kommer till» den 16 februari 1961.

Sancte Örjens Gilles Högtidsdag den 23 april 1975.

Kjell Kumlien